

VAIDĖ GAUDIEŠIŪTĖ

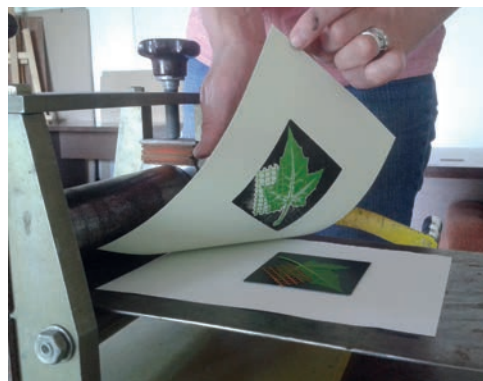
„Klausau, stebiu, kuriu“ – Miniatiūrų muziejuje

2016 m. liepos ir rugpjūčio mėnesiais Lietuvos dailės muziejaus (LDM) Miniatiūrų muziejuje, įsikūrusiame Juodkrantėje, veikė gausaus lankytojų būrio sulaukusios vasaros dirbtuvėlės „Klausau, stebiu, kuriu“, skirtos vaikams nuo 3 iki 12 metų. Dirbtuvėlių organizatoriai – Vilniuje veikiančio LDM filialo Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir LIMIS centro bei Prano Domšaičio galerijos Klaipėdoje darbuotojai. Kodėl muziejininkai iš kitų LDM padalinių organizavo dirbtuvėles Juodkrantėje?

1989 m. Prano Domšaičio galerijoje įkurtas Meno pažinimo centras yra atsakingas ne tik už galerijos, bet ir už Miniatiūrų muziejaus edukacinę veiklą. Galerijos edukatoriai Miniatiūrų muziejui rengia edukacines programas, veda užsiėmimus vaikams, mokiniams ir suaugusiesiems, teikia paraiškas Neringos miesto savivaldybei daliniam edukacinių projektų finansavimui gauti. Tokie projektai labai naudingi: jie įtraukia Juodkrantės švietimo įstaigų auklėtinius į kultūrinės edukacines veiklas, o surengti piešinių, ekslibrisų konkursai supažindina Lietuvos vaikus ir jaunimą su Neringos gamta ir unikaliu kultūriniu paveldu.

Pastaraisiais metais Juodkrantėje, kaip ir visoje Neringoje, mažėjantis gyventojų, ypač jaunimo, skaičius privertė uždaryti bendrojo lavinimo mokyklą ir palikti miestelyje tik darželį ir pradines klases. Susiklosčius tokiai situacijai muziejaus edukacinė veikla, skirta vietos jaunimui, tapo labiau epizodiška. Tačiau edukacijos poreikis niekur nedingo – mokytojus, jų auklėtinius ar dailininkus profesionalus iš kitų miestų čia traukia ne tik unikali muziejaus ekspozicija, bet ir nuostabi aplinka, įkvepianti dalyvauti plenerinio pobūdžio užsiėmimuose. Todėl šiuo metu edukacinė veikla Miniatiūrų muziejuje yra skirta tiek vietos gyventojams, tiek ir atvykstantiems poilsiauti.

Juodkrantė – kurortinis miestelis, tad nenuostabu, kad gyvenimas jame suaktyvėja vasarą, kai Kuršių neriją užplūsta poilsiautojai.

Užsiėmimas „Neringos akmenėliai“.

Fot. D. Mukienė

—

Užsiėmimas „Papasakotos ir padainuotos marių krašto legendos“.

Fot. D. Mukienė

—

Užsiėmimas „Gamtos atspaudai. Monotipija“.

Fot. L. Uzdraitė

Atsižvelgiant į tai, Miniatiūrų muziejuje dar 2013 m. vasarą buvo įrengtos ir veiklą pradėjo „Miniatiūrų muziejaus dailės dirbtuvėlės“. Kelias vasaras ketvirtadienio popietėmis įvairaus amžiaus vaikus ir suaugusiuosius Prano Domšaičio galerijos muziejininkės kviesdavo skirti laiko saviraiškai ir išbandyti įvairias dailės technikas. Dirbtuvėlės veikdavo tik kartą per savaitę, po ketletą valandų, tad ne visiems poilsiautojams pavykdavo suderinti atostogas su edukaciniais užsi-

ėmimais. Todėl 2016 m. vasarą į edukacinę veiklą Juodkrantėje įsijungė kolegos iš Vilniuje veikiančio LDM filialo LM ISC LIMIS. Bendromis pastangomis buvo parengta edukacinė programa „Klausau, stebiu, kuriu“. Visi užsiėmimai – nemokami, dailės priemonėmis pasirūpino muziejus. Juodkrantėje gyvenantys ar besilinsintys vaikai ir jų tėveliai, globėjai liepos ir rugpjūčio vakarus galėjo praleisti Miniatiūrų muziejuje kurdami, pažindami, žaisdami.

Užsiėmimų ciklo „Grafikos meno šalyje“ metu kartu su grafikėmis, knygų iliustratorėmis – muziejininke Loreta Uzdraite ir dailės pedagoge Rūta Mozūraite – dirbtuvėlių dalyviai gilinosi į grafikos paslaptis. Čia 5–12 metų vaikai susipažino su monotipijos technika ir atrado atspaudų grožį (užsiėmimas „Gamtos atspaudai. Monotipija“). Užsiėmimo „Kuršių vėtrungė. Lino raižinys“ metu buvo galima ne tik daug naujo sužinoti

Užsiėmimas
„Sapnų gaudyklė ir
lazdukai“.

Fot. J. Vaitiekūnas

apie unikalias Kuršių nerijos vėtrunges, bet ir jas pavaizduoti lino raižinyje. Raižydami kartoną ir jį atspausdami vaikai mokėsi įamžinti savo atostogų įspūdžius (užsiėmimas „Mano atostogos prie jūros. Kartono raižinys“). Išbandyti grafikos technikas, patiems raižant klišes ir jas atspausdžiant dirbtuvėlių vadovių atsivežtu grafikos presu, nauja ir įdomu ne tik vaikams, bet ir juos lydintiems suaugusiesiems.

Dainininkė, renginių ir televizijos laidų vedėja dr. Loreta Sungailienė su žurnalistė, muziejininke, knygų leidėja Danute Mukiene užsiėmimų cikle „Papasakotos ir padainuotos marių krašto legendos“ atskleidė nuostabų pamario krašto senųjų padavimų, dainų ir žaidimų pasaulį. Savo dailės kūriniuose vaikai „apgyvendino“ veikėjus iš išgirstų pamario legendų ir padavimų, pamatė, kaip rengėsi, kokius meno dirbinius sukūrė senieji kuršių krašto gyventojai. O kur dar senosios pamario liaudies dainos?! Kartu su užsiėmimų vadovėmis 3–12 metų vaikai ne tik piešė, bet ir išmoko tradicinių šio krašto dainų bei žaidimų.

Liaudies pasakų motyvai vaizduotę kaitino ir per edukacinės programos „Mano pasakiški darbeliai“, kurią 7–12 metų vaikams vedė muziejininkė, filosofė Bartė Kuolytė ir skulptorius Jonas Vaitiekūnas, užsiėmimus. Pajūrio vėjams labai tiko užsiėmimų metu sumeistrauti pasakų aitvarai. Užsiėmime „Žalčio paveikslėliai“ vaikai gilinosi į pasaką „Eglė žalčių karalienė“ ir kūrė trimačius paveikslėlius iš druskos ir virvelių. Remdamiesi senovės lietuvių patirtimi, užsiėmime „Sapnų gaudyklė ir lazdukai“ vaikai mokėsi apsisaugoti nuo baimių. Sapnų gaudykles

gaminosi tie, kuriuos kamuoja nakties slogučiai. Nuo įvairiausių baubų vaikai išmoko gintis lazdukais, kuriuos pasidarė iš Raganų kalne rastų pagaliukų. Pajūryje surinkti plokšti akmenėliai dirbtuvėlėse virto miniatiūromis su Kuršių nerijos peizažais (užsiėmimas „Neringos akmenėliai“).

Visus atostogų įspūdžius, išgirstas legendas užsiėmimų cikle „Iliustruojame atostogų Kuršių nerijoje knygutę“ įamžinti padėjo dailininkė, knygų iliustratorė Deimantė Rybakovienė. Vaikai kūrė iliustracijas legendoms apie milžinę Neringą, Jūratę ir Kastytį, pasakai „Eglė žalčių karalienė“.

2016 m. vasaros dirbtuvėlių populiarumas ir gausus lankytojų būrys paskatino jas rengti ir kitąmet – 2017-ųjų liepą ir rugpjūtį nemokamose Miniatiūrų muziejaus vasaros dirbtuvėlėse, skirtose 5–12 metų vaikams, jų tėveliams ar globėjams, vėl virė gyvenimas.

Pažinti Kuršių nerijos gamtą, jos dovanas ir legendas dirbtuvėlių dalyviai galėjo muziejaininkės Dianos Stravinskienės perengtame užsiėmimų cikle „Išgirk, interpretuok, sukurk“. Dailininkės grafikos, knygų iliustratorės L. Uzdraitė ir R. Mozūraitė kvietė vaikus į ankstesniais metais susidomėjimo sulaukusias grafikos dirbtuvėles (užsiėmimų ciklas „Vasaros atostogų grafikos dirbtuvėlės Juodkrantėje“). Čia vaikai mokėsi grafikos technikų, raižė lino ir kartono raižinius, juos spaudė, kūrė vienetinius atspaudus monotipijos technika. B. Kuolytė su J. Vaitiekūnu užsiėmimų cikle „Mano kūrybinės atostogos“ kartu su vaikais meistravo aitvarus, gilinosi į akvarelės subtilybes ir lėlių teatro paslaptis. Dailininkė, knygų iliustratorė D. Rybakovienė užsiėmimų cikle

„Kuršių nerijos mozaika“ dirbtuvėlių dalyvius supažindino su Kuršių nerijos gyventojų tradiciniais kostiumais ir žaislais, žvejų kasdienybe, unikaliaisiais kurėnais.

Kitą užsiėmimų dalį parengė ir vedė Prano Domšaičio galerijos muziejininkės ir edukatorės – Vaidė Gaudiešiūtė, Sandra Laugalytė, Aurelija Malinauskaitė. Užsiėmimų cikle „Metų laikai Kuršių nerijoje“ dirbtuvėlių dalyviai buvo kviečiami apžiūrėti nuo 2017 m. liepos 11 d. Miniatiūrų muziejuje veikusią Česlovo Janušo (1907–1993) tapybos parodą „Pri upių, ežerų ir jūrų“ iš LDM rinkinių ir kurti metų laikų malūną, koliažo technika pavaizduoti Nerijos gamtą įvairiais metų laikais.

Miniatiūrų muziejuje nuo 2017 m. birželio 1 d. veikusi XX a. I pusės tapybos ir grafikos paroda „Viena diena nuostabiojoje žemėje“ iš klaipėdiečio Aleksandro Popovo Rytų Prūsijos dailės rinkinio (ši paroda buvo vienas iš kultūrinio turizmo projekto „Nuostabiosios žemės beiškant. Nuo Nidos dailininkų kolonijos iki Prano Domšaičio“, kuriame dalyvavo ir Prano Domšaičio galerija, renginių) galerijos muziejininkės įkvėpė parengti kitus tris edukacinių užsiėmimų ciklus: „Kopas pila milžinai“, „Plaukia laivelis per marias“ ir „Atsisveikinimas su vasara“. Jų metu Kuršių nerijos legendas ir gamtą vaikai įamžino ir ant pajūryje rastų akmenėlių, ir smėlio paveikslėliuose. Kurdami erdvinius darbelius, dirbtuvėlių dalyviai įsivaizdavo, kas gyvena marių dugne, bandė perteikti skirtingas jūros, marių būsenas ir nuotaikas. Juodkrantės poilsiautojus vaikai „įamžino“ naudodami linksmus antspaudėlius, o apie senuosius žuvininkus ir kopininkus sužinojo kurdami smagų žaidimą-lankstinį. Visus kūrybinius užsiėmimus galerijos edukatorės stengėsi pajavairinti žaidimais (juk vasara!): vaikai išbandė nepaklusnų kinetinį smėlį, „gaudė“ ir konstravo bangas, kūrė šviesų kompozicijas, su iš popieriaus išlankstytais laiveliais žaidė stalo žaidimą „Keliaujame su dailininkais“.

Dėl vasaros dirbtuvėlių Miniatiūrų muziejus tapo patrauklia vieta ir vietos gyventojams, ir atvykusių poilsiautojų šeimoms – tiems, kurie ieško alternatyvių veiklų kurorte. Vaikai čia galėjo prasmingai praleisti laiką ugdydami meninius gebėjimus, pažindami ir pamildami turtingą Juodkrantės, o kartu ir visos Kuršių nerijos, kultūrinį palikimą. Todėl edukacinėje veikloje dalyvavę muziejaus darbuotojai neabejoja, kad vasaros dirbtuvėlės „Klausau, kuriu, stebiu“ Miniatiūrų muziejuje reikėtų plėtoti ir ateityje.

"I listen, watch and create" at the miniatures museum

VAIDĖ GAUDIEŠIŪTĖ

The "I listen, watch and create" summer workshops were held in July–August, 2016 and 2017 at the Lithuanian Art Museum's Miniatures Museum in Juodkrantė, aimed at children aged 3 to 12. The workshops drew a large crowd of participants. The workshop organisers were the Vilnius-based branch of the LAM, the Lithuanian Museum Information and Digitisation and LIMIS Centre, and the Pranas Domšaitis Gallery in Klaipėda. All the activities were free, with art supplies being provided by the museum. Children and their parents or guardians living or on holiday in Juodkrantė could spend evenings at the Miniatures Museum creating, learning and playing. The workshops were presented by graphic artists and book illustrators, Loreta Uzdraitė (also one of the museum's staff) and art teacher Rūta Mozūraitė; the singer, events and television host Dr Loreta Sungailienė and the journalist, museum staff member and book publisher Danutė Mukienė; the museum staff member and philosopher Bartė Kuolytė and the sculptor Jonas Vaitiekūnas; the artist and book illustrator Deimantė Rybakovienė; the museum staff member Diana Stravinskienė and the Pranas Domšaitis Gallery museum staff and educators Vaidė Gaudiešiūtė, Sandra Laugalytė and Aurelija Malinauskaitė. Activity participants did not only learn about art techniques but also discovered the rich cultural heritage of the Curonian Spit. As a result of the summer workshops, the Miniatures Museum has become an attractive place for locals and families on holiday searching for alternative activities in the resort town. Children could spend their holidays in a worthwhile way, nurturing their artistic abilities, learning about and growing to appreciate the rich cultural heritage of Juodkrantė. The museum staff have turned the workshops at the Miniatures Museum into a traditional summer educational activity.